

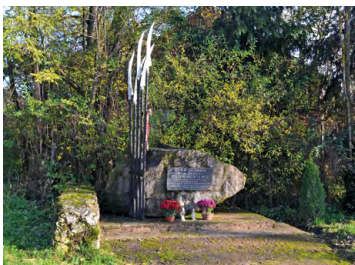
2,5 Stąd, na skraju wsi, odchodzi w lewo polna droga prowadząca do interesującego miejsca pamięci. **C Pomnik pomordowanych** tutaj 28 mieszkańców Łyszkowic i Posądy. Zbrodni dokonali Niemcy 28 stycznia 1944 r. Powodem tej największej pacyfikacji na ziemi proszowickiej w czasie II wojny światowej był odwet za napad partyzantów na pociąg wiozący wódkę, stanowiącą niemiecki kontyngent.

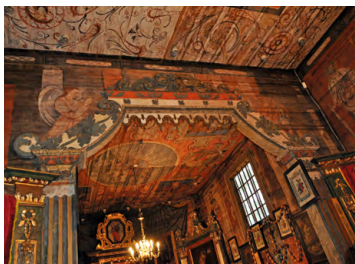
Dwór w Łyszkowicach

3,0 **D Dwór w Łyszkowicach** – zażytkowy, murowany dwór z 1884 r. W roku 1923 ówczesni właściciele – rodzina Woźniakowskich przekazała ten obiekt Żeńskiej Szkole Rolniczej. Obecnie mieści się w nim dom pomocy społecznej. W architekturze wyróżnia się czterokolumnowy ganek z charakterystycznym zegarem w górnej części. Przed dworem popiersie Adama Chmielowskiego, patrona DPS-u.

12,6 **E Obelisk ku czci Wojciecha Bartosza Głowackiego**, urodzonego w Rzędowicach, który wstawił się brawurowym zdobyciem armat rosyjskich w bitwie pod Raclawicami 4 IV 1794 r. Za męstwo i odwagę naczelnik Tadeusz Kościuszko mianował go chorążym Grenadierów Krakowskich. Zmarł w wyniku odniesionych ran w bitwie pod Szczekocinami w lipcu 1784 r.

Rzędowice, pomnik Bartosza Głowackiego

Wnętrze kaplicy w Dalewicach

14,2 Z tego miejsca warto zjechać z trasy, by zobaczyć drewnianą kaplicę w Dalewicach. W tym celu skręcamy w lewo, przed widoczną remizą strażacką. Przejeżdżamy przez most na Ścieklecu aż do skrzyżowania, na którym skręcamy w lewo. Niespełna 100 m dalej w prawo, obok krzyża, odchodzi ostro w górę asfaltowa wąska droga, a w zasadzie chodnik, do interesującego nas zabytku.

F Drewniana kaplica pw. Nawiedzenia i Zwiastowania NMP – malowniczo położona na wzgórzu w otoczeniu drzew i nad doliną rzeki Ścieklec. Powstała w połowie XVII w. Od tego czasu nie zmieniono pierwotnego kształtu kaplicy, poza dobudowaniem niewielkiej zakrystii w 1914 r. Wewnątrz na ścianach i stropach cenna polichromia figuralna i roślinna z XVII i XVIII w.

17,7 **G Radziemice. Kościół św. Stanisława Biskupa z I poł. XVII w.** Obiekt murowany, orientowany o skromnych cechach architektury barokowej. Kościół bezwieżowy, jedynie z wieżyczką na sygnaturkę nad nawą.

23,2 Skręcamy w prawo, w wąską drogę asfaltową. To pierwsza przecznica od ostatniego skrzyżowania z drogowskazem na Błogocice.

31,2 **H Dąb Kościuszki** – potężne drzewo o wysokości ponad 20 m i obwodzie 565 cm, pomnik przyrody. Jak niesie wieść gminna, w cieniu tego drzewa naczelnik powstania Tadeusz Kościuszko odbierał defiladę od sformowanych tu oddziałów chłopskich, które następnie wyruszyły do Raclawic. Tam, wraz z innymi kosynierami, stoczyli zwycięską bitwę z wojskami rosyjskimi.

32,0 Koniusza. Koniec trasy.

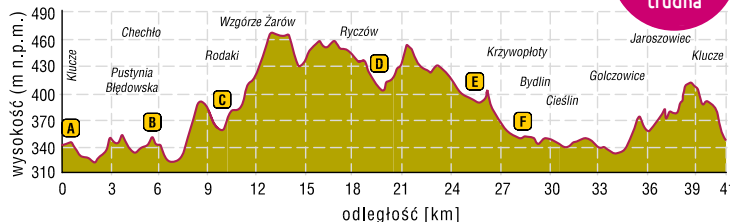
Klucze → Chechło → Rodaki → Wzgórze Żarów → Żelasko → Ryczów → Złożeniec → Krzywopłaty → Bydlin → Cieślin → Golczowice → Zalesie Golczowickie → Jarosławiec → Klucze

Suma podjazdów: 600 m
Przewyższenie: 149 m
Drogi przez las: 23,1 km

Drogi asfaltowe: 22,3 km
Drogi utwardzone i gruntowe: 18,7 km

Oznaczenie trasy w terenie:
41 km

41,0 km
trudna

Trasa o długości nieco ponad 40 km prowadzi w całości niebieskim szlakiem rowerowym zaprojektowanym i wyznaczonym w terenie przez Uczniowski Klub Sportowy w Kluczach. Ma postać pętli i przeznaczona jest raczej dla rowerów górskich. Wiele odcinków wiedzie po gruntowych drogach i leśnych ścieżkach. Na trasie sporo jest też podjazdów, niektóre z nich są dosyć wymagające. Mimo że jest to trasa w większości leśna, napotkamy kilka widowiskowych miejsc. Najstojniejsze z nich znajduje się na wzgórzu Dąbrówka, nieopodal Chechła, gdzie usytuowana jest platforma widokowa, z której rozciąga się widok na północną część Pustyni Błędowskiej. Ponadto w niewielkiej odległości od szlaku zobaczymy ruiny słynnych jurajskich budowli – strażnicy Ryczów i zamku Bydlin. Na uwagę zasługują także drewniany XVII-wieczny kościółek św. Marka w Rodakach.

Przebieg trasy:

0,0 **Klucze** – startujemy z centrum miejscowości. W pobliżu znajdują się liczne miejsca parkingowe.

A Winnica Comte

Założyciel winnicy, Maciej Kaplita, od dawna interesował się winoroślą i jak wielu winiarzy zaczynał od sadzenia pojedynczych krzewów w przydomowym ogródku. Jego uprawy znajdują się w Kluczach na terenie Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Rozmieszczone są na dwóch działkach, położonych

Winnica Comte

na łagodnych zboczach południowo-zachodnich i zachodnich, opadających w stronę położonej niżej Pustyni Błędowskiej. Najważniejszą odmianą używaną do produkcji wina czerwonego jest *dornfelder*, oprócz tego są też odporniejsze odmiany: *rondo*, *regent* i *marechal foch*. Natomiast podstawowym szczepem na wina białe jest *seval blanc*, a jego uzupełnienie stanowi *jużrenka* oraz ocalałe krzewy *muskatu*. Kontakt: Winnica Comte ul. Hardego 19, 32-310 Klucze tel. 608 313 988, www.winnicacomte.pl poczta@winnicacomte.pl

5,5 **B Pustynia Błędowska** – to największy w Polsce obszar lotnych piasków (około 33 km²) leżący na pograniczu Wyżyny Śląskiej i Wyżyny Olkuskiej. Rozciąga się od Błędowa po Klucze. Długość pustyni wynosi niecałe 10 km, a szerokość do 4 km. Powstanie pustyni to zasługa rozwoju w okolicy górnictwa i hutnictwa. Od początku XX w. obszar ten wykorzystywano jako poligon wojskowy.

Pustynia Błędowska

Obecnie niedostępna jest tylko jego północna część.

7.7 *Rozpoczynamy dość stromy podjazd, a następnie jazdę drogą gruntową o luźnej nawierzchni.*

10.0 **C** *Rodaki, kościół pw. św. Marka – drewniana świątynia o konstrukcji zrębowej wzniesiona w 1601 r. Bez większych przekształceń dotrwała do dnia dzisiejszego. Najstarszym elementem wyposażenia wnętrza jest późnogotycki posąg św. Mikołaja z ok. 1400 r., znajdujący się w jednym z ołtarzy bocznych.*

Kościół w Rodakach

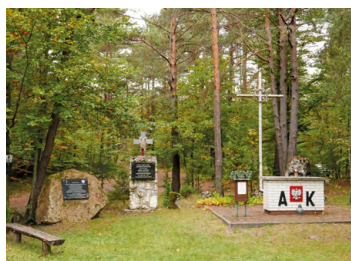
11.0 *Przed nami około dwukilometryrowy podjazd na Wzgórza Żarów. Miejscami droga jest mocno piaszczysta.*

D *Ryczów, strażnica – ułokowana nieco w oddaleniu od drogi, na trudno dostępnej skale, pochodzi z końca XIV w. Jej fundatorem był Kazimierz Wielki. Budowla miała prawdopodobnie postać wieży z wejściem od strony wschodniej. Do dziś zachowały się pozostałości murów obronnych oraz wał.*

22.4 *Dogodne miejsce odpoczynkowe z wiatą.*

25.5 **E** *Kapliczka na Borach, pomnik Armii Krajowej – kapliczkę wzniesio-*

no prawdopodobnie w 1863 r. celem upamiętnienia walk powstańców styczniowych. Tutaj w czasie II wojny światowej odbywały się zebrania partyzantów z oddziału „Hardego”. W 2000 r., obok kapliczki, wzniesiono obelisk i ołtarz polowy poświęcony żołnierzom AK.

Pomnik AK przy kapliczce na Borach

F *Bydlin, ruiny zamku – to jeden z bardziej zniszczonych zamków na Szlaku Orlich Gniazd. Trzykondygnacyjną budowlę z okalającym murem i wieżą bramną wzniesiono prawdopodobnie w XIV w. Jak większość jurajskich zamków został zniszczony w czasie potopu szwedzkiego. Dojście na zamek od strony wschodniej.*

37.8 *Przed nami krótki podjazd, a następnie ostry zjazd drogą gruntową i asfaltem do centrum miejscowości Klucze.*

Ruiny zamku w Bydlinie

INFORMACJE PRAKTYCZNE
Najbliższe sklepy i serwisy rowerowe:
 Robert Głowacki, Olkusz, ul. Kościuszki 30, tel. 501 397 259
 Bike Atelier, Olkusz, ul. Stawkowska 2, tel. 791 614 207
Najbliższa stacja kolejowa do miejsca startu:
 Olkusz (7 km)
Najbliższa trasa: 4. Po zboczach doliny Prądnika, str. 19

